

ПРИЧОРНОМОРСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІКИ ТА ІННОВАЦІЙ

ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІКА

Науковий журнал

Випуск 17

Том 1

Одеса
2019

Редакційна колегія:

Благу́н Ната́лія Миха́йлівна – доктор педагогічних наук, професор

Пушка́рьова Тама́ра Олекси́ївна – доктор педагогічних наук, професор

Бочелю́к Віта́лій Йо́сипович – доктор психологічних наук, професор

Невмержи́цька Олена Васи́лівна – доктор педагогічних наук, доцент

Терешкі́нас Арту́рас – доктор соціальних наук, професор (Каунас, Литва)

Пагу́та Миросла́в Ві́кторович – кандидат педагогічних наук, доцент

Пермі́нова Владисла́ва Анато́ліївна – кандидат педагогічних наук, доцент

Кочаря́н Арту́р Бори́сович – кандидат педагогічних наук, доцент

Віта́лія Гражі́єне – доктор педагогічних наук (Вільнюс, Литва)

Електронна сторінка видання – www.innovpedagogy.od.ua

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Internet
Вченою радою Причорноморського науково-дослідного інституту
економіки та інновацій (протокол № 9 від 30.09.2019 року)

**Журнал включено до Переліку наукових фахових видань України з педагогічних наук
відповідно до Наказу МОН України від 04.04.2018 № 326 (додаток 9)**

Науковий журнал «Інноваційна педагогіка» зареєстровано
Міністерством юстиції України
(Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія KB № 22897-12797P від 02.08.2017 року)

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. КОРЕКЦІЙНА ПЕДАГОГІКА

Сахно Т.С.

АНАЛІЗ СТАНУ ПРАКТИКИ ЩОДО ФОРМУВАННЯ
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В УЧНІВ
З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ НА УРОКАХ ІНФОРМАТИКИ.....9

Стахова Л.Л., Мороз Л.В., Кравченко І.В.

МЕТОДИЧНЕ ОБ'ЄДНАННЯ В СИСТЕМІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ
УЧИТЕЛЯ-ЛОГОПЕДА ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....13

РОЗДІЛ 2. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Аніщенко В.О.

ІННОВАЦІЙНО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ
МЕТОДОЛОГІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ
ДЕРЖАВНОЇ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ.....18

Бермудес Д.В.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ДО ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....27

Богданова Т.Г.

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ.....31

Волошин В.Д.

ЩОДО ПРОБЛЕМИ ПРОЕКТУВАННЯ ЗМІСТУ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
З ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ПІДГОТОВКИ З ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ
МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ.....35

Navrylenko K.M.

DISTANCE LEARNING POTENTIAL IN TRADITIONAL SYSTEM
OF PROFESSIONAL EDUCATION.....39

Гриженко В.В.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ В ПТНЗ.....43

Денькович Н.А.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ
ХУДОЖНЬОГО ПРОФІЛЮ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ.....48

Джаман Т.В.

НЕПЕРЕРВНА ОСВІТА ЯК ЦІЛІСНА СИСТЕМА, СПРЯМОВАНА
НА РОЗКРИТТЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ.....52

Дмітрієва Н.С.

СУПЕРВІЗІЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ
ІЗ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ТА ЕРГОТЕРАПІЇ.....56

Завгородній Д.С.

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ, СПРЯМОВАНОГО
НА РОЗВИТОК ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКИХ СИЛ.....61

Зарішняк І.М.

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИКОРИСТАННЯ
МЕТОДУ СИТУАЦІЙНИХ ВПРАВ (CASE STUDY).....65

Іваніга О.В.

КЕРУВАННЯ САМОСТІЙНОЮ РОБОТОЮ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ
ФАКУЛЬТЕТІВ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....69

Ігнатенко С.О., Холявко Н.В. ВПЛИВ ДОДАТКОВИХ ЗАНЯТЬ ФІТНЕСОМ НА ФІЗИЧНИЙ РОЗВИТОК СТУДЕНТОК 17–20 РОКІВ.....	73
Колісніченко А.І. СУЧАСНІ МЕХАНІЗМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ В УКРАЇНІ.....	77
Конох А.П. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ТРЕНЕРІВ-ВИКЛАДАЧІВ СХІДНИХ ОДНОБОРСТВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКІЙ СПОРТИВНІЙ ШКОЛІ.....	81
Корчагіна Г.С. КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ ТА РІВНІ СФОРМОВАНOSTІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-ТВОРЧИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	85
Котова О.В. ЗНАЧЕННЯ КУРСУ «АЕРОБІКА З МЕТОДИКОЮ ВИКЛАДАННЯ» У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ.....	89
Лазарєв О.В., Комісаренко Н.О. ВИМОГИ ДО РІВНЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ НЕМОВНОГО ПРОФІЛЮ.....	93
Лещенко А.М. ПЕДАГОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МОРЯКА ДАЛЕКОГО ПЛАВАННЯ ЯК ФАКТОР НАДІЙНОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО РЕАГУВАННЯ.....	97
Логвіненко А.Ю. КОМУНІКАТИВНО-КОГНІТИВНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОЇ МОВЛЕННЕВОЇ ПОВЕДІНКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	102
Лян Цзе ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОБЛЕМИ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГУМАНІТАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	107
Маслій О.М. ВИЗНАЧЕННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ РАКЕТНО-АРТИЛЕРІЙСЬКОГО ОЗБРОЄННЯ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ПЕДАГОГІЧНИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ.....	112
Мрочко В.М., Кириченко І.О. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ МУЗИЧНО-РИТМІЧНИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЕСТРАДНОГО СПІВУ.....	120
Олішевнич В.М. ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	124
Онищук І.А. ХАРАКТЕРИСТИКА СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ ДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО.....	129
Панькевич О.О., Лавренюк В.В. УКРАЇНСЬКА МОВА І СУЧАСНІСТЬ: ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННСВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ.....	133
Ребуха Л.З. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПРАКТИЧНИХ ПСИХОЛОГІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ.....	137
Сабадош Ю.Г. ДІАГНОСТИКА СФОРМОВАНOSTІ ОСОБИСТІСНО-РЕФЛЕКСИВНОГО КОМПОНЕНТУ САМООСВІТНЬОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ КОМП'ЮТЕРНИХ СИСТЕМ ТА АВТОМАТИКИ.....	141

Стельмах Н.В. ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ДЕОНТОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА.....	149
Sushchenko L.O., Zubtsova Yu.E. THE DOMINANTS OF THE MORAL AND ETHICAL ORIENTATION OF THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS.....	154
Тумосчук Н.М. THE IMPLEMENTATION OF THE MIND MAPPING TECHNIC INTO THE PROCESS OF TEACHING MANAGERS ENGLISH FOR PROFESSIONAL PURPOSES.....	158
Тушко К.Ю. РЕЗУЛЬТАТИ ДІАГНОСТУВАННЯ РІВНЯ СФОРМОВАНОСТІ ЗДАТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ.....	163
Хромченко О.В. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРАНТІВ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	167
Ципіна Д.С. АНАЛІЗ СТРУКТУРИ МЕДІАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	171
Чубрей О.С. ГЕНЕЗИС ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ.....	176
Шейко В.О. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ВНЗ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ РОБОТИ В ОРКЕСТРОВОМУ КОЛЕКТИВІ.....	181
Штайнер Т.В. СВОЄРІДНІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ДИЗАЙН-ОСВІТИ.....	185
Шумовецька С.П. РОЗВИТОК НАУКОВИХ УЯВЛЕНЬ ПРО ПРОФЕСІЙНУ КУЛЬТУРУ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ У РЕТРОСПЕКТИВІ.....	189
Якубовська М.С., Стахів М.О. ФОРМУВАННЯ ВИХОВНОГО ІДЕАЛУ У СИСТЕМІ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ДІАЛОГУ АКАДЕМІКА Н.Г. НИЧКАЛО ТА ДОКТОРА ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК Л.М. ЄРШОВОЇ.....	195
РОЗДІЛ 3. СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА	
Вікторова Л.В., Роганов М.М. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ СТУДЕНТІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	199
НОВИЙ ВИД НАУКОВИХ ПОСЛУГ.....	204

CONTENTS

SECTION 1. CORRECTIONAL PEDAGOGY

Sakhno T.S.

ANALYSIS OF THE PRACTICE OF FORMING INFORMATION AND COMMUNICATION COMPETENCES OF PUPILS WITH INTELLECTUAL DISORDERS IN INFORMATICS LESSONS.....9

Stakhova L.L., Moroz L.V., Kravchenko I.V.

METHODICAL ASSOCIATION IN THE SYSTEM OF CONTINUOUS EDUCATION OF THE PRESCHOOL EDUCATION TEACHER.....13

SECTION 2. THEORY AND METHODS OF VOCATIONAL TRAINING

Anishchenko V.O.

INNOVATIVE AND INFORMATION PROVISION OF METHODOLOGY IMPROVEMENT IN THE STATE CRIMINAL AND EXECUTIVE SERVICE OF UKRAINE FUTURE OFFICERS TRAINING.....18

Bermudes D.V.

METHODOLOGICAL APPROACHES IN THE PROCESS OF PREPARATION OF FUTURE PHYSICAL CULTURAL TEACHERS FOR PHYSICAL AND HEALTH ACTIVITIES.....27

Bohdanova T.H.

PECULIARITIES OF METHODS OF TEACHING ENGLISH FOR FOREIGN STUDENTS.....31

Voloshyn V.D.

TO THE PROBLEM OF DESIGNING CONTENTS OF METHODOLOGICAL SECURITY FOR FIRE PREPARATION AND TRAINING FROM PERSONAL SECURITY OF FUTURE OFFICERS.....35

Havrylenko K.M.

DISTANCE LEARNING POTENTIAL IN TRADITIONAL SYSTEM OF PROFESSIONAL EDUCATION.....39

Hryzhenko V.V.

ORGANIZATIONAL PRINCIPLES OF METHODOLOGICAL WORK IN VOCATIONAL SCHOOLS.....43

Denkovych N.A.

FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF ARTISTS PROFESSIONALS IN INCLUSIVE TRAINING.....48

Dzhaman T.V.

CONTINUOUS EDUCATION AS A HOLISTIC SYSTEM TO UNLOCK CREATIVITY OF THE PERSONALITY.....52

Dmitriieva N.S.

SUPERVISION IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF PHYSICAL THERAPY AND ERGOTHERAPY PROFESSIONALS.....56

Zavhorodnii D.S.

BASIC PRINCIPLES OF TRAINING AIMED AT DEVELOPING THE RESEARCH COMPETENCIES OF FUTURE NAVY OFFICERS.....61

Zarishniak I.M.

ORGANIZATION OF STUDENTS' INDEPENDENT WORK DURING THE USE OF THE SITUATION MANAGEMENT METHOD (CASE STUDY).....65

Ivaniha O.V.

NON-LINGUISTIC SPECIALITY STUDENTS' INDEPENDENT WORK GUIDANCE WHEN TEACHING ENGLISH.....69

Ihnatenko S.O., Kholiavko N.V. THE IMPACT OF ADDITIONAL FITNESS ON PHYSICAL DEVELOPMENT OF FEMALE STUDENTS OF 17–20 YEARS.....	73
Kolisnichenko A.I. MODERN MECHANISMS IMPROVING THE SYSTEM OF FL TEACHERS LIFE-LONG EDUCATION IN UKRAINE.....	77
Konokh A.P. PECULIARITIES OF PREPARATION OF FUTURE TEACHERS-TEACHERS OF EASTERN SINGLES FOR PROFESSIONAL ACTIVITIES.....	81
Korchahina H.S. CRITERIA, INDICATORS AND LEVELS OF FORMATION INTELLECTUAL AND CREATIVE SKILLS OF FUTURE TEACHERS OF MUSIC.....	85
Kotova O.V. THE IMPORTANCE OF THE COURSE “AEROBICS WITH TEACHING METHODS” IN THE TRAINING OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS.....	89
Lazariev O.V., Komisarenko N.O. THE REQUIREMENTS TO THE LEVEL OF PROFESSIONAL COMMUNICATION FORMATION OF THE NON-LANGUAGE FUTURE EXPERTS.....	93
Leshchenko A.M. PEDAGOGICAL COMPETENCY OF A SEAFRAIN SEALER AS A FACTOR OF THE PROFESSIONAL RESPONSE RELIABILITY.....	97
Lohvinenko A.Yu. COMMUNICATIVE AND COGNITIVE APPROACH TO FORM TOLERANT SPEECH BEHAVIOR OF FUTURE FOREIGN LANGUAGE TEACHERS.....	102
Lian Tsze THEORETICAL FUNDAMENTALS OF THE PROBLEM OF CULTURAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF THE HUMANITIES.....	107
Maslii O.M. DETERMINING A WILLINGNESS OF FUTURE OFFICERS OF MISSILE AND ARTILLERY ARMAMENT FOR PROFESSIONAL WORK: A PEDAGOGICAL EXPERIEMENT.....	112
Mrochko V.M., Kyrychenko I.O. THE METHODOLOGICAL ASPECTS OF DEVELOPING MUSIC AND RHYTHMIC SKILLS OF THE FUTURE TEACHER OF POP SINGING.....	120
Olishevych V.M. STAGES OF FORMATION OF FUTURE FOREIGN LANGUAGES TEACHERS' POLICULTURAL COMPETENCE.....	124
Onyshchuk I.A. DESCRIPTION OF MODERN APPROACHES OF FUTURE EDUCATORS' PREPARATION FOR THE PRESCHOOL EDUCATION ESTABLISHMENTS.....	129
Pankevych O.O., Lavreniuk V.V. UKRAINIAN LANGUAGE AND MODERNITY: FORMING STUDENTS SPEECH COMPETENCY.....	133
Rebukha L.Z. PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE PRACTICAL PSYCHOLOGISTS IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS: METHODOLOGICAL ASPECT.....	137
Sabadosh Yu.H. DIAGNOSIS OF THE FORMATION OF PERSONALITY-REFLEXIVE COMPONENT OF SELF-EDUCATIONAL COMPETENCE OF FUTURE PROFESSIONALS OF COMPUTER SYSTEMS AND AUTOMATES.....	141

Стельмах Н.В. WAYS OF FORMING DEONTOLOGICAL CULTURE OF A FUTURE TEACHER.....	149
Sushchenko L.O., Zubtsova Yu.E. THE DOMINANTS OF THE MORAL AND ETHICAL ORIENTATION OF THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS.....	154
Tymoschuk N.M. THE IMPLEMENTATION OF THE MIND MAPPING TECHNIC INTO THE PROCESS OF TEACHING MANAGERS ENGLISH FOR PROFESSIONAL PURPOSES.....	158
Tushko K.Yu. RESULTS OF DIAGNOSING THE LEVEL OF PROFITABILITY OF FUTURE BORDER GUARD OFFICERS.....	163
Khromchenko O.V. PRACTICE-ORIENTED TRAINING OF STUDENTS WITH A MASTER'S DEGREE IN PEDAGOGICAL SCIENCES.....	167
Tsykina D.S. ANALYSIS OF STRUCTURE OF FUTURE ECONOMISTS' MEDIATIVE COMPETENCY.....	171
Chubrei O.S. GENESIS OF PROFESSIONAL TRAINING FUTURE GEOGRAPHY TEACHERS.....	176
Sheiko V.O. FEATURES OF PREPARATION OF STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS FOR PROFESSIONAL WORK IN THE ORCHESTRA COLLECTIVE.....	181
Shtainer T.V. THE ORIGINALITY OF THE TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS IN THE FIELD OF DESIGN-EDUCATION.....	185
Shumovetska S.P. DEVELOPMENT OF SCIENTIFIC IDEAS ABOUT THE PROFESSIONAL CULTURE OF BORDER GUARD OFFICERS IN RETROSPECT.....	189
Yakubovska M.S., Stakhiv M.O. FORMATION OF EDUCATIONAL IDEAL IN THE SYSTEM OF SCIENTIFIC-PEDAGOGICAL DIALOGUE OF ACADEMICIAN N.G. NICHKALO AND DOCTOR OF PEDAGOGICAL SCIENCES L.M. ERSHOVA.....	195
SECTION 3. SOCIAL PEDAGOGY	
Viktorova L.V., Rohanov M.M. SOCIO-PSYCHOLOGICAL REHABILITATION OF STUDENTS WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS IN THE CONDITIONS OF THE INSTITUTION OF HIGHER EDUCATION.....	199
A NEW TYPE OF SCIENTIFIC SERVICES.....	204

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ МУЗИЧНО-РИТМІЧНИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЕСТРАДНОГО СПІВУ

THE METHODOLOGICAL ASPECTS OF DEVELOPING MUSIC AND RHYTHMIC SKILLS OF THE FUTURE TEACHER OF POP SINGING

У статті визначено сутність поняття «ритм», охарактеризовано музично-ритмічні уміння як художній феномен вокально-виконавської творчості. Розглянуто вокальне виконавство як багатфункціональний творчий процес, складниками якого є художньо-виразова компетентність виконавця, вокально-технічна підготовка, комплекс творчих здібностей і професійних якостей особистості вокаліста, а саме: художньо-образне мислення, музична пам'ять, емоційний інтелект, почуття метро-ритмічних особливостей.

Здійснено теоретичний аналіз праць науковців, мистецтвознавців та педагогів щодо розвитку почуття ритму та формування музично-ритмічних умінь студентів мистецьких закладів. Доведено що вокально-професійна компетентність тісно пов'язана не тільки з розвитком музичного слуху, пам'яті, ладового чуття, а й з почуттям музичного ритму. Охарактеризоване метро-ритмічне відчуття як одна з важливих професійних якостей естрадного співака, що виражається у здібності відчувати стилеві особливості вокального твору, пульсацію, темпові та агогічні відхилення, підлягає певній трансформації шляхом набуття компетенцій та виконавського досвіду. Саме ритмічна складова частина музичного мистецтва має особливий вплив на відтворення стилевих та художнього-виразових особливостей творів вокального мистецтва.

Проаналізовано методичні аспекти розвитку музично-ритмічних умінь майбутніх викладачів естрадного співу у процесі фахової підготовки. Окреслено методичні засади розвитку почуття ритму у студентів, висвітлені педагогічні прийоми роботи з майбутніми викладачами естрадного співу. Представлена класифікація груп музично-ритмічних умінь майбутнього викладача естрадного співу. Виокремлено групи музично-ритмічних умінь майбутніх учителів естрадного співу: відчуття музичної пульсації (граунд біт); застосування музично-ритмічних особливостей залежно від жанру і стилю; застосування асоціацій щодо взаємозв'язків музичного-ритму і темпу; використання музично-ритмічних та художньо-виразових відчуттів під час інтерпретації вокального твору.

Ключові слова: ритм, почуття ритму, музично-ритмічні уміння, майбутній викладач естрадного співу, методичні аспекти, класифікація груп музично-ритмічних умінь.

In the article the essence of the concept of "rhythm", characterizes the music and rhythmic skills as an artistic phenomenon of art vocal performing. Vocal performance is considered as a multifunctional creative process, the components of which are the artist's expressive competence of the performer, vocal and technical training, a complex of creative abilities and professional qualities of the vocalist's personality, namely: artistic and figurative thinking, musical memory, emotional metro-rhythmic features.

Theoretical analysis of the works of scientists, art critics and educators on the development of a sense of rhythm and the formation of musical and rhythmic skills of students of art institutions is carried out. It is proved that vocal and professional competence is closely connected not only with the development of musical hearing, memory, sense sense, but also with the sense of musical rhythm. Characterized by metro-rhythmic sensation as one of the important professional qualities of a pop singer, which is expressed in the ability to feel the stylistic features of vocal work, pulsation, tempo and agogic deviations, is subject to some transformation due to the acquisition of competencies and performing experience. It is the rhythmic component of musical art that has a special influence on the reproduction of style and artistic expressive features of works of vocal art. Analyzed the methodological aspects of music and rhythmic skills of the future teacher of pop singing. The ways of forming sense of rhythm in students, covered instructional techniques of work with the future teacher of pop singing. Classification of groups of music and rhythmic skills of the future teacher of pop singing. The groups of musical and rhythmic skills of future pop singing teachers were distinguished, namely: the feeling of musical pulsation (ground bit); application of music-rhythmic features depending on genre and style; the use of associations in the relationship of music-rhythm and tempo; the use of music-rhythmic and artistic-expressive sensations when interpreting a vocal work.

Key words: rhythm, a sense of rhythm, music and rhythmic skills, future teacher of pop singing, methodical aspects, classification of groups of music and rhythmic skills.

УДК 37.015.3:005

DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085-2019-17-1-25>

Мрочко В.М.,

заслужений артист України,
викладач постановки голосу
Луцького педагогічного коледжу

Кириченко І.О.,

старший викладач кафедри історії,
теорії мистецтв та виконавства
Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки

Постановка проблеми в загальному вигляді.

На сучасному етапі модернізації вищої освіти пріоритетним напрямом педагогічних досліджень визначено пошук новітніх технології та сучасних методів у підготовці висококваліфікованого фахівця. Вокальне виконавство – це багатфункціональний творчий процес, складниками якого є художньо-виразова компетентність виконавця, вокально-технічна підготовка, комплекс творчих здібностей і професійних якостей особистості вокаліста: художньо-образне мислення, музична

пам'ять, емоційний інтелект, почуття метро-ритмічних особливостей.

Вокальна підготовка є важливою складовою частиною фахової підготовки студентів мистецьких факультетів у закладах вищої освіти. Саме метро-ритмічне відчуття – одна з важливих професійних якостей естрадного співака, що виражається у здібності відчувати стилеві особливості вокального твору, пульсацію, темпові та агогічні відхилення, підлягає певній трансформації шляхом набуття компетенцій та виконавського досвіду.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Підготовка майбутніх фахівців у галузі музичного мистецтва, сучасні тенденції розвитку музично-педагогічної освіти розкриваються у працях О. Олексюк, Г. Падалки, О. Ростовського, О. Рудницької, Г. Щолокової та ін.; методичні аспекти підготовки майбутнього фахівця в галузі музичного мистецтва розглядаються в дослідженнях Л. Арчажнікової, А. Козир, Ю. Ростовської, Л. Хлебнікової та ін.

Теоретико-методологічні положення щодо розвитку співацького голосу та вокального виконавства висвітлювалися у працях В. Антонюк, Б. Гнидь, П. Голубєва, Н. Гребенюк, Л. Дмитрієв, В. Ємельянов, О. Микиша, В. Морозов та ін., історичні аспекти розвитку вокального мистецтва та вокального виконавства – В. Багадуров, М. Львов, І. Назаренко, А. Шавердян та ін., розвиток української вокальної педагогіки – В. Антонюк, Б. Гнидь, В. Іванов, Л. Прохорова та ін., психологічні та фізіологічні засади вироблення вокальних умінь та навичок – М. Грачова, В. Єрмолаєв, І. Павлов, І. Сєченов, Б. Теплов та ін.

Питання щодо розвитку почуття ритму та формування музично-ритмічних умінь розкривалися у працях О. Гольденвейзера, Й. Гофмана, Г. Нейгауза, М. Фейгіна та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Огляд фундаментальних праць із теорії та методики музичної підготовки свідчить, що більшість досліджень у галузі вокальної педагогіки присвячувалися проблемам розвитку співацького голосу вокалістів-виконавців, підготовки професійних співаків до виконавської діяльності. Щодо проблеми розвитку музично-ритмічних умінь та навичок у майбутніх естрадних співаків, то це питання не знайшло достатнього висвітлення в науково-методичних дослідженнях та заактуалізувало вибір теми.

Мета статті. Метою нашого дослідження є обґрунтування метро-ритмічного відчуття як фахової якості співака, класифікація музично-ритмічних умінь майбутніх викладачів естрадного співу та методичні поради щодо їх розвитку.

Виклад основного матеріалу. До професійних компетенцій майбутнього викладача естрадного співу зараховуємо набуття навичок звукоутворення, резонування, артикуляції, дихальних рухів, їх ролі у процесі фонації, знання фізіології голосового апарату, розвитку навичок координації за допомогою вокально-слухового контролю та відчуття музики в часі. Під розвитком співацького голосу розуміється процес його постановки та підготовки до професійного, художньо-творчого виконавства. Формування вокально-професійної компетентності тісно пов'язана не тільки з розвитком музичного слуху, пам'яті, ладового чуття, а й з почуттям музичного ритму. Саме ритмічна

складова частина музичного мистецтва має особливий вплив на відтворення стильових та художньо-виразових особливостей творів вокального мистецтва.

Ритм – це один із ключових складових частин музики, поряд із мелодією та гармонією, часова організація послідовності та групування тривалостей звуків і пауз, не пов'язана з їх висотним положенням [3].

Відомий музикант-педагог Г. Нейгауз в образній формі висловлювався так: «Спочатку був ритм...» [2]. Автор переконливо стверджував, що ритм нарівні зі звуком є найважливішою категорією музичного мистецтва. У дослідженні відомого психолога Б. Теплова прослідковується думка, що поряд із моторною природою відчуття ритму у музиці він є носієм емоційного змісту [6]. К. Тарасова стверджує, що, окрім тимчасових характеристик, ритму притаманні емоційно-виразова, образно-поетична та художньо-сміслова категорії [5]. Емоційне переживання музики дає змогу найбільш оптимальним чином компенсувати ритмічні недоліки і поступово освоювати дедалі складніші ритмічні структури.

Навчитися чуйно та емоційно впевнено виконувати твір, створювати власну його інтерпретацію, в котрій часові звукові відношення будуть наповнені художнім змістом можна лише в процесі вокально-виконавської діяльності.

Відчуття музичного часу-простору для виконавця стає основою драматургічної цілісності музичної інтерпретації. З цього приводу С. Гмиріна акцентує на розвитку музично-ритмічного почуття у виконавця-вокаліста, розкриваючи його саме в контексті виконавського процесу [1]. Серед актуальних для виконавства позицій автор узагальнює такі: проблема вибору темпу, якісне виконання музичної пульсації, відчуття і передача музичної фрази, періодизації, що забезпечує цілісність інтерпретації, свобода ритмічного руху (агогіка, *rubato*) відповідно до стилю і змісту, що дає змогу виконавцю досягти невимушеної та художньо правдивої ритмічної мови, творче прочитання пауз тощо [1].

Уміння часто розглядаються як елементи вокально-виконавської техніки. При цьому техніка розуміється як складне, багатофункціональне явище, що об'єднує анатомо-фізіологічні індивідуальні можливості вокаліста, які забезпечують виконання вокальних творів, рішення складних інтерпретаційних завдань розкриття художнього образу. Однак оволодіння мистецтвом художньо-образної інтерпретації творів зумовлено наявністю у студента не тільки комплексу творчих і музичних здібностей, а й умінь.

Отже, музично-ритмічні уміння розглянемо як засіб художньої інтерпретації образу твору. Як пише І. Таран, темпоритм трактується як загальне поняття, яке співвідноситься з усіма сто-

ронами музичного руху, висуває перед виконавцем завдання художньої цінності і складності першого рівня, що є найнеобхіднішим, найважчим й найосновнішим у музиці. Цим визначається місце і значення роботи над темпоритмом у комплексному музично-ритмічному вихованні [4].

Говорячи про музично-ритмічні уміння у фаховій площині щодо підготовки викладача естрадного співу, акцентуємо на феномені, через який ця здатність знаходить своє втілення, тобто, реалізується. Такі уміння базуються на почутті музичного часу і простору, що пов'язано з художньо-образним мисленням студента.

Окремим елементом у ритмічному чутті, ритмічних здібностях та їх застосуванні у виконавському процесі є сприйняття, відчуття та відтворення темпоритму як художнього феномена композиторської та музично-виконавської творчості. Саме темпоритм творів потребує спеціальних темпоритмічних умінь вокалістів-виконавців.

На основі аналізу та систематизації теоретико-методологічних досліджень науковців визначаємо такі групи музично-ритмічних умінь майбутніх естрадних співаків:

1) уміння відчувати музичну пульсацію (граунд біт). Вокаліст має вміти співати так, щоб навіть без музичного супроводу добре відчувалась основна музична пульсація, з урахуванням музичного часу. Важливим елементом цього вміння є володіння внутрішньо тактовим часовим простором, незалежно від тривалості звука. Потрібно навчитись відчувати час чергування долей такту, чітко відчувати на якій долі перервався вокальний звук. Знання особливостей музичного метроритму необхідні і становлять один з аспектів професійної грамотності музиканта;

2) вміння застосовувати музично-ритмічні особливості залежно від жанру і стилю вокального твору. Сильові особливості естрадної вокальної музики характеризуються спрямованістю виконавця на певну пульсацію в часі, а відповідно, заданому часу підпорядковується мелодична лінія. Метроритм у джазових творах іноді порівнюють з динамічною медитацією, часто використовується багаторазове повторення мелодичного та ритмічного малюнку (риффу). У той же час існують деякі прийняті в композиторській та виконавській практиці стереотипи щодо темпу і ритму творів відповідно до їх жанрової, а інколи й стильової приналежності. Так, наприклад, стиль «драйв» у вокальній творчості характеризується ефектом від підкреслення ритмічної пульсації, що створює відчуття рівномірного руху; для «джампу» характерний ефект від пружності, танцювальності у виконанні; особливістю «свінгу» є виділення та акцентування слабких долей такту і дрібних тривалостей всередині долі, відтягування чи пришвидшення деяких тривалостей, не виходячи за межі визначеного музичного

часу. Таким стилям, як «бугі» та «твіст», характерний ритмічний поділ на восьмі; застосування *rubato* в агогії романтичних творів та ін.;

3) уміння застосовувати асоціації щодо взаємозв'язків музичного-ритму і темпу. Щодо цього уміння варто зазначити, що воно прямо пов'язане з творчою уявою, образним мисленням студентів, а також з їхнім художнім світоглядом та музично-творчим досвідом. У процесі визначення темпоритму і музичного часу у дослідженнях вчених було підкреслено їх особливість у створенні художнього образу. При цьому вказувалося, що цим засобом користуються не тільки композитори, а й виконавці. Нерідко саме темпоритм визначає індивідуальність і художню цінність інтерпретації, оскільки він є звуко-часовим відображенням музичного дихання, а значить, душі виконавця, яка в кожного має свої індивідуальні неповторні особливості;

4) уміння використовувати музично-ритмічні та художньо-виразові відчуття під час інтерпретації вокального твору. Це уміння має важливе значення у творчому розвитку студентів. Воно необхідне для реалізації задуманої художньої ідеї трактування твору. Цьому передуює велика попередня робота з освоєння та глибокого розуміння композиторського задуму, з урахуванням його індивідуального прочитання виконавцем. Варто зазначити, що визначальним фактором успішності використання музично-ритмічного, темпового чуття в інтерпретації творів є художньо-образні уявлення виконавця. Їх особливість зумовлена тим, що в структурі музично-ритмічних умінь ритм, метр і темп є засобами виразності музичного образу, без яких неможливо переконливо розкрити основну ідею твору. У контексті художнього сприйняття в основі ритмічного почуття лежить рухова реакція на художній образ, він передається відповідними художніми засобами.

Висновки. Таким чином, можна стверджувати, що почуття музичного часу в контексті вокально-виконавського процесу є складною якістю, котра ґрунтується на ритмічних здібностях студента, виконавсько-інтерпретаційних навичках, часово-просторових уміннях формоутворення та їх застосування під час художнього виконання.

Отож, розвиток музично-ритмічних умінь майбутнього викладача естрадного співу впливає на рефлексивні аспекти виконавської майстерності студентів, художньо-образне мислення та асоціативні навички, власну інтерпретацію вокальних творів в їх часовій організації.

Таким чином, аналіз досліджень музичної педагогіки та вокально-виконавської творчості щодо часово-просторового континууму уможливив виокремлення та класифікацію групи музично-ритмічних умінь майбутніх учителів естрадного співу: відчуття музичної пульсації (граунд біт); застосування музично-ритмічних особливостей залежно

від жанру і стилю; застосування асоціацій щодо взаємозв'язків музичного ритму і темпу; використання музично-ритмічних та художньо-виразових відчуттів під час інтерпретації вокального твору.

Подальших наукових досліджень потребують питання розробки та апробації ефективної структурно-функціональної моделі формування музично-ритмічних умінь майбутніх викладачів естрадного співу у процесі фахової підготовки.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Гмырина С.В. Специфика воспитания музыкально-ритмического чувства у солистов-вокалистов в процессе профессионального обучения. URL: <http://elibrary.kubg.edu.ua>.
2. Нейгауз Г.Г. Об искусстве фортепианной игры : Записки педагога. Изд. 5. Москва : Музыка, 1988. 240 с.
3. Словник-довідник музичних термінів за книгами Ю.Є. Юцевича. Тернопіль : Навчальна книга. 2003. URL: <http://term.in.ua>.
4. Таран І.М. Компоненти ритму як чинник піаністичної вправності. *Прогрессивное развитие мировой науки* : Материалы II Междунар. науч. конф. Донецк, 2012. С. 105–110.
5. Тарасова К.В. Онтогенез музыкальных способностей. Москва, 1988. 176 с.
6. Теплов Б.М. Психология музыкальных способностей. Избранные труды в 2-х томах. Москва : Педагогика, 1985. Т. 1. С. 42–222.

Наукове видання

ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІКА

Науковий журнал

Випуск 17

Том 1

Коректура • *Н. Ігнатова*

Комп'ютерна верстка • *С. Калабухова*

Формат 60x84/8. Гарнітура Arimo.
Папір офсетний. Цифровий друк. Обл.-вид. арк. 23,68. Ум.-друк. арк. 23,94.
Підписано до друку 03.10.2019. Наклад 100 прим.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»
73021, м. Херсон, вул. Паровозна, 46-а
Телефон +38 (0552) 39-95-80, +38 (095) 934-48-28, +38 (097) 723-06-08
E-mail: mailbox@helvetica.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 6424 від 04.10.2018 р.